

Tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển đảng viên

Vấn đề phát triển Đảng là vấn đề quan trọng trong xây dựng Đảng. Quan điểm, tư tưởng của Người về vấn đề này có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định Đảng “cũng ở trong xã hội”. Đảng là một cơ thể sống, tồn tại và phát triển theo quy luật khách quan, có hấp thụ, có đào thải. Đảng phải có một số lượng đảng viên nhất định mới hình thành nên tổ chức đảng. Sự nghiệp lãnh đạo cách mạng của Đảng là sự nghiệp vĩ đại lâu dài phải do nhiều thế hệ chiến sĩ cộng sản tham gia gánh vác. Đảng phải liên hệ mật thiết với quần chúng, phải không ngừng nâng cao chất lượng lãnh đạo, sức chiến đấu tương xứng với đòi hỏi khách quan của tình hình nhiệm vụ cách mạng. Năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu chỉ có thể có trên cơ sở số lượng, chất lượng đội ngũ đảng viên tương ứng. Do đó, Đảng phải thường xuyên làm tốt công tác phát triển đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh phân tích: “Nếu Đảng ta không biết chọn lọc, kết nạp, đề bạt đồng chí mới thì đâu có như ngày nay”(1). Người vạch rõ tính tất yếu, yêu cầu, phương châm, phương pháp của công tác phát triển đảng: “Để làm tròn nhiệm vụ rất nặng nề nhưng rất vẻ vang... Đảng phải phát triển tổ chức của mình một cách thận trọng, vững chắc và rộng rãi trong quần chúng”(2).

Tư tưởng quán xuyên trong quan điểm của Hồ Chí Minh về phát triển Đảng là “coi trọng chất lượng”. Người dạy rằng, Đảng mạnh không phải chỉ do số lượng đảng viên quyết định; số lượng đảng viên chỉ trở thành sức mạnh một khi nó đạt những yêu cầu về chất lượng. Theo Người, nếu không quán triệt và thực hiện đúng đắn vấn đề có tính nguyên tắc đó, thì dù có kết nạp được nhiều đảng viên, dù số lượng đảng viên tăng, vẫn không làm cho tổ chức đảng mạnh lên mà trái lại có khi còn làm cho tổ chức đảng trở nên lỏng lẻo, biến Đảng thành câu lạc bộ, không làm tròn vai trò người lãnh đạo. Do vậy, Người luôn nhắc nhở: “Đảng không phải chỉ cần số cho nhiều, tuy nhiều là tốt, nhưng phải có cái chất của người đảng viên”(3). Người đặc biệt nhấn mạnh khi tiến hành phát triển đảng “phải nắm vững phương châm phát triển Đảng là trọng chất hơn lượng”(4).

Ngày nay, đất nước ta bước vào thời kỳ hội nhập, thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH. Thắng lợi của sự nghiệp này gắn liền với trách nhiệm lãnh đạo và hoạt động của Đảng. Sự lãnh đạo của Đảng là nhân tố quyết định tạo nên những thành tựu đổi mới to lớn hơn. Điều đó đòi hỏi Đảng hơn bao giờ hết phải tiếp tục nâng cao phẩm chất cách mạng và khoa học, không ngừng củng cố sức mạnh chiến đấu, lãnh đạo có kết quả công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước trong những tình huống mới hết sức phức tạp. Yêu cầu xây dựng Đảng ngang tầm đòi hỏi của thời kỳ mới đặt ra cho công tác phát triển đảng những yêu cầu mới. Để quán triệt và thực hiện đúng đắn những quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, theo chúng tôi, cần tập trung làm tốt mấy vấn đề sau:

Một là, phải xác định và vận dụng đúng đắn tiêu chuẩn đảng viên. Đây là vấn đề then chốt. Tiêu chuẩn đảng viên là những chuẩn mực phản ánh bản chất của người đảng viên, là căn cứ để phân biệt sự khác nhau giữa người đảng viên với quần chúng, là cơ sở để cho từng đảng viên tự tu dưỡng, phấn đấu, rèn luyện và là căn cứ để thu nạp những quần chúng tốt vào Đảng, loại bỏ những đảng viên thoái hoá ra khỏi Đảng. Tiêu chuẩn đảng viên trong mỗi giai đoạn, mỗi thời kỳ cách mạng biểu hiện tuy có khác nhau, song bản chất của nó không hề thay đổi. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ những tiêu chuẩn cơ bản thể hiện bản chất đó:

“Từ nay về sau, tất cả các đảng viên, cán bộ và chi bộ cần thường xuyên ôn lại, tự liên hệ và giữ cho đúng những tiêu chuẩn của người đảng viên.

1. Suốt đời kiên quyết phấn đấu cho chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản.
2. Rèn luyện tư tưởng vô sản, sửa chữa những tư tưởng sai lầm, kiên quyết đứng hẳn trên lập trường giai cấp công nhân, không đứng chân trong chân ngoài.
3. Đặt lợi ích của Đảng lên trên hết, trước hết. Biết đem lợi ích riêng, lợi ích của cá nhân phục tùng lợi ích chung của cách mạng.
4. Tuyệt đối chấp hành nghị quyết và đường lối của Đảng.
5. Liên hệ chặt chẽ với quần chúng.
6. Luôn luôn cố gắng học tập, thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình đồng chí mình”(5).

Khi vận dụng tiêu chuẩn đảng viên để xem xét kết nạp quần chúng vào Đảng, Người căn dặn các tổ chức đảng phải đặc biệt quan tâm đến sự giác ngộ, lòng trung thành, thái độ trách nhiệm với Đảng, với nhân dân của người xin vào Đảng, Người nhấn mạnh: “Gọi là đảng viên thì phải nhận rõ, phải biết rõ Đảng ta phải làm gì, vào Đảng để làm gì”(6).

Hai là, phải thực hiện tốt phương hướng phát triển đảng. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, phương hướng phát triển Đảng là yếu tố quan trọng đảm bảo cho công tác phát triển đảng có chất lượng, giữ vững bản chất giai cấp công nhân của Đảng.

Trong khi khẳng định phải coi trọng việc phát triển Đảng trong công nhân, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn Đảng không nên hẹp hòi với các thành phần lao động khác. Theo Người, nếu những người xuất thân từ các thành phần lao động khác đó tự nguyện rèn luyện tư tưởng, lập trường giai cấp công nhân, muốn đứng trong hàng ngũ của Đảng để phấn đấu cho mục đích, lý tưởng của Đảng, xét thấy có đủ điều kiện thì kết nạp vào Đảng. Có như vậy mới thường xuyên tăng thêm nguồn sinh lực và sức chiến đấu mới cho Đảng, tăng cường sự lãnh đạo toàn diện của Đảng. Vì vậy, Đảng phải chú trọng phát triển toàn diện vào các vùng, các ngành, các giới, đặc biệt đẩy mạnh việc phát triển Đảng vào thanh niên, phụ nữ, vào các vùng xung yếu, các cơ sở còn ít đảng viên.

Ba là, phát triển Đảng phải tích cực, thận trọng, phát triển phải luôn luôn đi đôi với củng cố. Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu các tổ chức đảng phải có kế hoạch phát triển Đảng trong từng thời kỳ, bảo đảm đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ lãnh đạo cách mạng của Đảng; phải tiến hành thật tích cực, chủ động, không bị động, ý lại ngồi chờ người có đủ điều kiện rồi kết nạp theo lối ăn sẵn, phải gây dựng, đẩy mạnh phong trào cách mạng để trên cơ sở đó mà phát hiện, tìm hiểu, tuyên truyền, giáo dục và rèn luyện các phân tử tích cực, nâng cao dần trình độ của họ từ thấp đến cao, tạo cho họ có đủ điều kiện trở thành người đảng viên. Khi xét kết nạp người vào Đảng, phải xem xét toàn diện cả trình độ giác ngộ, động cơ vào Đảng, cả phẩm chất đạo đức và năng lực hành động thực tế, cả lý lịch gia đình, bản thân và uy tín trước quần chúng...; phải xem xét sự rèn luyện, tu dưỡng và kết quả hoàn thành nhiệm vụ trong một quá trình liên tục với những điều kiện, hoàn cảnh và những thử thách khác nhau; phải thực hiện nghiêm chỉnh các nguyên tắc, thủ tục kết nạp đảng, hết sức cảnh giác đề phòng các phân tử thù địch, cơ hội chui vào Đảng. Chóng giản đơn, phiến diện, chạy theo chỉ tiêu số lượng, kết nạp ẩu, hoặc vin vào thận trọng sinh ra rụt rè, bảo thủ, hẹp hòi, cục bộ.

Phát triển Đảng phải luôn luôn đi đôi với củng cố đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh coi đây là hai vấn đề của xây dựng Đảng, có quan hệ hữu cơ với nhau. Củng cố Đảng tốt là điều kiện để tiến hành phát triển Đảng có chất lượng. Phát triển Đảng có chất lượng là cơ sở để củng cố Đảng tốt hơn. Do đó, cấp ủy đảng cần phải xem công tác củng cố và phát triển đảng là một công tác quan trọng và thường xuyên. Phải coi trọng giáo dục rèn luyện đội ngũ đảng viên để mỗi đảng viên vừa là “người lãnh đạo” vừa là “người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”, là tấm gương để quần chúng ngưỡng mộ, muốn vào Đảng, được là đồng chí của những người tiên tiến. Đồng thời, kiên quyết loại ra khỏi Đảng những phần tử thoái hoá, biến chất.

Bốn là, thực hiện tốt các bước phát triển Đảng. Phát triển Đảng là quá trình lựa chọn, chuyển hoá những quần chúng ưu tú trong đấu tranh cách mạng thành những chiến sĩ cộng sản, quá trình đó chỉ đạt hiệu quả cao khi nó được tiến hành theo một quy trình chặt chẽ.

- Bước thứ nhất là thông qua phong trào cách mạng của quần chúng, phát hiện, lựa chọn đưa vào nguồn phát triển Đảng những quần chúng ưu tú “có lịch sử chính trị rõ ràng”, “đã tỏ ra rất trung thành và hăng hái trong việc đấu tranh”, “liên lạc mật thiết với quần chúng”, tin tưởng vào Đảng và có nguyện vọng muốn gia nhập Đảng để phấn đấu cho mục tiêu, lý tưởng của Đảng. Việc tạo nguồn phát triển Đảng do tổ chức có thẩm quyền quyết định, dựa trên cơ sở phát hiện, giới thiệu của đảng viên, tổ đảng và tổ chức quần chúng của Đảng.

- Bước thứ hai là tuyên truyền, giác ngộ, giáo dục, rèn luyện, thử thách. Nội dung giáo dục, rèn luyện phải toàn diện, cả phẩm chất và năng lực, cả chính trị, đạo đức và nghiệp vụ chuyên môn, trong đó “lấy đức làm gốc”. Phương pháp cơ bản để giáo dục, chuyển hoá quần chúng là: Động viên quần chúng tự giác, rèn luyện theo tiêu chuẩn đảng viên; đồng thời, thông qua hoạt động sản xuất, đấu tranh cách mạng và bằng giáo dục, thuyết phục, nêu gương, tự phê bình và phê bình trong các đoàn thể cách mạng mà cảm hoá, xây dựng, nâng dần trình độ giác ngộ của quần chúng từ thấp lên cao, từ giác ngộ dân tộc đi đến giác ngộ giai cấp, từ tán thành những chủ trương, chính sách của Đảng đi đến ủng hộ, đấu tranh cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và tự nguyện xin gia nhập Đảng.

- Bước thứ ba là kết nạp quần chúng vào Đảng theo đúng thủ tục mà Điều lệ Đảng đã quy định.

- Bước thứ tư là tiếp tục bồi dưỡng, giáo dục, rèn luyện đảng viên mới và làm đúng, đủ các thủ tục chuyển đảng viên dự bị thành đảng viên chính thức.

Để thực hiện có hiệu quả quy trình trên, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ dẫn các tổ chức đảng phải có kế hoạch, có kiểm tra, đôn đốc và thường xuyên tổng kết đúc rút kinh nghiệm. Đồng thời, phải gắn kết hoạt động phát triển Đảng với các hoạt động xây dựng đảng, xây dựng đơn vị và thực hiện nhiệm vụ chính trị, phát huy được sức mạnh tổng hợp của các ngành, các giới, các lực lượng tham gia xây dựng, phát triển Đảng.

(1) Hồ Chí Minh toàn tập, NXBCTQG, H.2002, tập 10, tr.467. (2) Sđđ, tập 10, tr.20,21. (3) Sđđ, tập 12, tr.222. (4) Sđđ, tập 11, tr.155. (5) Sđđ, tập 10, tr.69. (6) Sđđ, tập 12, tr.221.